

O P O N E N T S K Ý P O S U D E K

prof. MUDr. Jana Holčíka, DrSc.

NA DISERTAČNÍ PRÁCI

Bc. Mgr. Ivana Minarčíková: Ekonomie zdravotnictví a metody ekonomické analýzy zdravotní péče

a. Identifikační údaje a rozbor práce:

Bc. Mgr. Ivana Minarčíková, autorka disertační práce „Ekonomie zdravotnictví a metody ekonomické analýzy zdravotní péče“, předložila svou rigorózní práci na Farmaceutické fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Práce sestává z jednoho svazku o celkovém rozsahu 131 stran.

Text je uveden vymezením cíle práce, kterým byly jednak ekonomické aspekty zdravotnictví a jednak podklady pro využití metod ekonomické analýzy zdravotní péče.

Dále je práce členěna do pěti částí. První část je věnována ekonomii zdravotnictví, druhá podává výklad současných trendů ve zdravotnictví, třetí část uvádí jednotlivé metody ekonomické analýzy, čtvrtá část je orientována na praktické příklady farmakoekonomických analýz. Pátá část obsahuje přílohy a poukazuje na některé problémy ekonomických analýz.

Nedílnou součástí práce je autoreferát disertační práce, který je pečlivě zpracován a poskytuje přehled hlavních výsledků.

b. Aktuálnost zvoleného tématu

Téma je nesporně aktuální, a to jak vzhledem k významné roli, kterou hrají ekonomické zdroje při rozvoji zdravotní péče, tak pokud jde o nepříznivé dopady podcenění ekonomických aspektů péče o zdraví.

c. Cíl disertace a jeho splnění

Cíl práce, tak jak byl formulován, byl splněn. Je sice zřejmé, že autorka ve snaze podat výstižný a úplný přehled ekonomických analýz volila v některých částech

učebnicový výklad, na druhé straně však dobrým zhodnocením prezentovaných metod a zasvěceným poukázáním jak na jejich přednosti, tak na nedostatky projevila schopnost tvůrčího kritického myšlení.

d. Metody disertace

Celá práce je metodicky poměrně pestrá. Její významnou částí je prezentace jednotlivých metod ekonomické analýzy. Metodická část při řešení praktických příkladů je vyložena u každého z uváděných příkladů. Použitá metodika odpovídá cíli disertační práce a je adekvátní ve vztahu k dílčím řešeným problémům.

e. Výsledky disertace (jaké nové poznatky přinesla)

Výsledky práce jednak spočívají v kvalitním přehledu ekonomických analýz a jednak v závěrech řešení jednotlivých praktických příkladů. Uváděné výsledky dokládají, že autorka zvládla použitou metodiku a že je schopna samostatné vědecké práce ve zmíněné oblasti.

f. Význam pro společenskou praxi a další rozvoj vědy

Přínos a význam předložené práce je nesporný. Autorka přesvědčivě dokládá potřebu relevantních ekonomických analýz a poukazuje na jejich možnosti i meze. Z textu vyplývá, že autorka si je vědoma úskalí ekonomických analýz, pokusila se poukázat i na to, jak se s nimi vyrovnat.

g. Poznámky a dílčí kritické připomínky

Není sporu o tom, že ekonomické analýzy jsou důležité a jejich přínos je pro řídicí zdravotnické pracovníky zřejmý. Nelze však pominout otázku, proč se dosud nevyužívají ve větší míře. Dokonce lze vyslovit hypotézu, že nedostatek peněz ve zdravotnictví na jedné straně a plýtvání na straně druhé není ve své podstatě problém ekonomický, ale že jde o problémy spíše mezioborové, tedy humánní, sociální, politické, etické, kulturní, koncepční apod. Při jejich řešení je zřejmě žádoucí analyzovat situaci z mnoha aspektů, přičemž ekonomická stránka je velmi důležitou součástí celkové analýzy, i když ne jedinou.

Např. se může stát, že nestačí srovnávat jen různé formy terapie, ale že je žádoucí posoudit i náklady a účinnost preventivních opatření, možnosti výchovy, vhodnost a přínos adekvátní legislativy apod. Ostatně na takové situace správně poukazuje sama autorka (např. na str. 110-112), když připomíná nutnost zvažování dalších alternativních postupů.

Jistě nejde o to, aby zvolený medicínský postup byl laciný, ale aby byl adekvátní v návaznosti na situaci zdravotní, sociální, ekonomickou, kulturní apod. Např. laciná hospitalizace, která nebyla nutná, pokud se například daný problém mohl zvládnout ambulantně, je zřejmým plýtváním.

A podobně, pokud např. starší občané užívají v dobré víře velký počet léků (u nichž byla jednotlivě prokázána uspokojivá účinnost), pak nesporná rizika, která jsou s tím spojena, lze jen obtížně „zakalkulovat“ do ekonomické analýzy, a to zejména, pokud by taková analýza měla poskytnout podklady k dalšímu zvýšení zisku výrobců.

Zmíněné problémy však nijak nesnižují přínos autorky. To, že takové nesnáze přes velké úsilí mnoha vědeckých pracovníků stále existují a objevují se stále nové, to z této problematiky činí poutavý předmět zájmu a otevřenou i dynamicky se vyvíjející oblast výzkumu i užitečný nástroj rozhodování v systému péče o zdraví.

h. Závěr

Na základě souhrnného posouzení předložené práce lze konstatovat, že disertace splňuje zákonem stanovené podmínky. Autorka osvědčila, že ovládá vědecké metody, má hluboké znalosti a přinesla nové poznatky.

Předloženou disertační práci doporučuji přijmout a po její úspěšné obhajobě udělit její autorce Bc. Mgr. Ivaně Minarčíkové titul Ph.D.

V Brně dne 27. ledna 2006

prof. MUDr. Jan Holčík, DrSc.

přednosta Ústavu sociálního lékařství
a veřejného zdravotnictví LF MU v Brně
Komenského nám. 2, 662 43 Brno
e-mail: jholcik@med.muni.cz